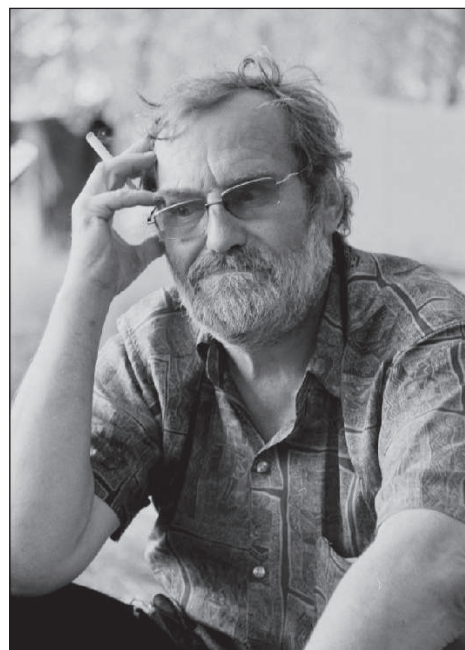

ДО 60-РІЧЧЯ ВОЛОДИМИРА ПАВЛОВИЧА БІЛОЗОРА

З роками час стає все більш швидкоплинним, і раптом з подивом помічаєш: не тільки ти, але й люди з твого найближчого оточення, котрих до цих пір сприймаєш майже як молодь, насправді досягли вже солідного віку. Саме це спало на думку перед написанням ювілейної статті про Володимира Білозора — відомого українського скіфознавця та одного з кращих фахівців у галузі вивчення монументального скіфського мистецтва.

Не порушуючи традиції, торкнемося основних рис біографії ювіляра. Володимир Павлович народився 13 січня 1952 р. в с. Завтурове Устинівського р-ну Кіровоградської обл., в родині вчителів. Середню освіту здобув у школах — Устинівського р-ну, Києва та Кіровограда. У 1970—1975 рр. він — студент історичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. До речі, навчався на одному курсі та спеціалізувався з археології із М. Чмиховим, О. Фіалко, Л. Іванченко, О. Ситником, які також пов'язали своє життя з археологічною наукою. Від першого курсу університету Володимир брав активну участь в археологічних експедиціях, зокрема Інституту археології, поступово і наполегливо накопичував досвід польового дослідника. Важливо підкреслити, що коло його наукових інтересів окреслилося ще в період навчання. Його дипломна робота (присвячена пам'яткам скіфського монументального мистецтва) була представлена на Республіканський конкурс кращих студентських праць 1975 р. Тож не дивно, що після закінчення університету Володимир Білозор отримав направлення до Інституту археології АН УРСР, де був спочатку старшим лаборантом однієї з новобудовних експедицій, потім — відділу археології ранніх слов'ян. Наприкінці 1975 р. став співробітником відділу археології раннього залізного віку, де працював до 1980 р. Наступні два роки (1980—1982) Володимир Білозор — старший науковий співробітник сектору скіфо-античної археології Музею історичних коштовностей України. Працюючи в музеї, він брав активну участь у формуванні експозиції та екскурсій по скіфо-античному періоду, в підготовці виставок, зокрема закордонних. Наприкінці 1982 р. Володимир вступив до аспірантури Інституту археології. Тема майбутньої

дисертації, що цілком зрозуміло, була пов'язана з вивченням скіфської монументальної скульптури. Науковий керівник В. Білозора — членкореспондент АН УРСР І.І. Артеменко. Наприкінці 1985 р. Володимир закінчив аспірантуру і став молодшим науковим співробітником відділу археології раннього залізного віку. У квітні 1986 р. він блискуче захистив дисертацію «Скифские каменные изваяния VII—IV вв. до н. э.». До речі, опонентами на захисті Володимира виступали провідні скіфознавці — проф. Б.А. Шрамко та к. і. н. В.Г. Петренко, які повною мірою оцінили вагомий внесок молодого колеги в науку про скіфів. Від 1989 р. понині Володимир Павлович працює на посаді наукового співробітника. Такі основні віхи біографії нашого ювіляра.

Але до цього вважаємо доцільним додати, насамперед те, що Володимир Павлович Білозор — відомий і дуже досвідчений польовий дослідник. Стаж його робіт в археологічних експедиціях налічує більш ніж 40 років. Ось неповний перелік регіонів, де він працював: Степове Подніпров'я та Крим, Середнє Подністров'я, Дніпровське Правобережжя та Лівобережжя (Посулля, Поворскля)! Йому довелося досліджувати різноманітні пам'ятки різного часу — поселення, численні

кургани, складні культові споруди. Всі, кому пощастило бути в експедиціях разом з Паличем (а саме так його звать колеги по відділу), знають, як ретельно він працює в полі, як добре «бачить землю». До кола найважливіших його польових внесків в скіфознавство слід долучити розкопки в 1990—1991 рр. визначного кургану скіфської еліти Соболева Могила в Нижньому Подніпров'ї (експедиція під керівництвом Б.М. Мозолевського), а також дослідження в 1995—2001 рр. ремісничого містечка в уроч. Царева Могила на Великому укріпленні славнозвісного Більського городища в Поворсклі, де були виявлені унікальні виробничі та культові комплекси.

Науковий доробок Володимира Павловича Білозора налічує більш ніж 60 робіт, зокрема й солідні розділи у фундаментальних колективних монографіях «Давня монументальна скульп-

птура України», «Історія української культури», «Історія українського мистецтва» тощо. Його роботам притаманні оригінальність підходу та вміння зав'язати наукову дискусію (наприклад відома праця «О сущности скифского Герроса»). Він був учасником численних наукових конференцій, зокрема й міжнародних.

Володимир Білозор — фахівець широко ґрунтований, окрім роботи в Інституті археології НАНУ, він тривалий час займається викладацькою діяльністю (на посаді доцента), готуючи молоді кадри науковців у Київському славістичному університеті. Додамо, що Володимир Павлович — добра, надійна та інтелігентна людина, яку шанують фахівці.

З ювілеєм, дорогий Володимире Павловичу! Здоров'я, творчої наснаги! Зі вступом до «клубу шестидесятників»!

КОЛЕГИ

ПАМ'ЯТІ ІВАНА ТИХОНОВИЧА ЧЕРНЯКОВА

У четвертому номері нашого журналу за 2011 р. ми поздоровляли із сімдесятип'ятирічним ювілеєм відомого українського археолога та історика Івана Тихоновича Чернякова, який народився 21 жовтня 1936 р. на Сумщині.

Коли номер був у друці, прийшла сумна звістка, що 3 грудня 2011 р. Іван Тихонович пішов із життя. Так часом трапляється у житті, що радісна та сумна звістки приходять майже одночасно. Нам, друзям, шанувальникам і колегам талановитого вченого, гірко усвідомлювати, що ця непересічна людина вже ніколи не напише цікавої наукової праці, не висловить оригінальної думки, не зробить красивої поробки з дерева.

Найбільшою любов'ю Івана Тихоновича Чернякова довіку залишалась археологія. Він був талановитим дослідником, аналітично і нестандартно мислив, передбачав напрями розвитку археологічної науки. Іван Тихонович був першокласним організатором: багато разів

керував експедиціями, був директором Одеського археологічного музею, очолював Польовий комітет, а потім — відділ археології доби енеоліту—бронзи ІА НАН України. Чимало сил Іван Тихонович Черняков віддавав популяризації археології та історії.

Талановита людина талановита в усьому. Іван Тихонович за що б не брався, завжди вражав неординарністю. Пам'ятаємо, як він зробив в Інституті археології прекрасну виставку власних різьбярських виробів, аплікацій, малюнків, килимів. Та виставка вразила нас, його колег, ерудицією, багатотою фантазією автора, знанням особливостей різних видів деревини, талантом художника.

З сумом прощаємося з видатним вченим. Але впевнені, що науковий доробок, книжки, статті Івана Тихоновича Чернякова ще довго будуть слугувати археології України. Його ім'я авторитетне у вітчизняній науці.